

Komunikat prasowy

Luksemburg, 24 września 2020 r.

Kontrolerzy dokonali przeglądu, w jaki sposób działania podjęte przez UE w odpowiedzi na kryzysy z lat 2008–2012 zwiększyły odporność sektora finansowego

Pandemia COVID-19 będzie miała znacznie poważniejsze skutki niż kryzys finansowy i zadłużeniowy z lat 2008–2012. Co więcej, nadal wywiera ona negatywny wpływ na sytuację gospodarczą. Aby w inteligentny sposób odbudować gospodarkę, należy wyciągnąć wnioski z ostatniego kryzysu i mieć na uwadze niedociągnięcia wykryte w jego następstwie. Europejski Trybunał Obrachunkowy opublikował dziś przegląd, w którym podsumowano, jak na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat reformowana była unijna struktura gospodarcza i finansowa. Wyszczególniono w nim również wciąż nierozwiązane problemy, potencjalne czynniki ryzyka oraz luki w polityce.

Ogólnoświatowy kryzys finansowy oraz będący jego konsekwencją kryzys gospodarczy i kryzys zadłużeniowy w strefie euro, które miały miejsce w latach 2008–2012, wywarły długofalowy wpływ na wzrost gospodarczy i stabilność budżetową w UE. Wpływ ten uległ spotęgowaniu ze względu na niedociągnięcia w systemie finansowym UE oraz nieodpowiednie narzędzia polityczne, niewłaściwe monitorowanie i otoczenie regulacyjne, jak również ze względu na niekompletną strukturę instytucjonalną w strefie euro. Obecna pandemia COVID-19 jest sprawdzianem odporności unijnej struktury gospodarczej i finansowej ze względu zarówno na skutki gospodarcze, jak i skalę działań finansowanych ze środków publicznych.

– Trybunał uznał, że dziesięć lat po wybuchu światowego kryzysu finansowego istotne będzie podsumowanie działań podjętych w tym okresie przez UE – **powiedziała Ivana Maletić, członkini Trybunału odpowiedzialna za ten przegląd.** – Wstrząs gospodarczy wywołany przez pandemię COVID-19 jest wprawdzie znacznie większy niż w 2008 r., ale

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie przeglądu opracowanego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst dokumentu dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luksemburg

E-mail: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

wykorzystanie wniosków wyciągniętych z ówczesnego kryzysu pomoże lepiej sprostać obecnym wyzwaniom.

W przeglądzie, który opiera się na wynikach wcześniejszych kontroli i analizach przeprowadzonych przez inne podmioty UE i organizacje międzynarodowe, kontrolerzy stwierdzili, że zestaw narzędzi, jakimi UE dysponuje w celu radzenia sobie z kryzysami finansowymi, polepszył się w minionych latach. UE ustanowiła działające na szczeblu unijnym organy nadzoru w sektorze finansowym, zaostrzyła przepisy i zacieśniła nadzór nad bankami, a także stworzyła ramy zorganizowanej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków. Dzięki tym działaniom udało się wyeliminować część niedociągnięć, które występowały w ramach nadzoru bankowego oraz ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w 2009 r. Podjęto również prace nad utworzeniem unii bankowej i unii rynków kapitałowych. Kontrolerzy zwracają jednak uwagę, że nadal występują następujące wyzwania:

- niska rentowność banków i niewystarczające możliwości przeprowadzenia ich skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, wysoki (choć obniżający się) poziom kredytów zagrożonych w niektórych państwach członkowskich oraz fragmentacja krajowych przepisów dotyczących niewypłacalności banków;
- potencjalnie bardziej niestabilny system finansowy z uwagi na straty kredytowe, których wielkość będzie uzależniona od okresu trwania i zasięgu recesji wywołanej kryzysem związanym z COVID-19;
- pomimo istotnych wysiłków, by ujednoczyć nadzór we wszystkich państwach członkowskich, nadal występują problemy w efektywnym zarządzaniu sprzecznymi interesami krajowymi i unijnymi, a ponadto wciąż stosowany jest arbitraż regulacyjny, na co Trybunał zwracał już uwagę w swoich wcześniejszych kontrolach dotyczących unijnych organów nadzorczych (EUNB, EIOPA i ESMA);
- unijne narzędzia służące do wykrywania systemowego ryzyka finansowego mają jak dotąd zastosowanie przede wszystkim do sektora bankowego, podczas gdy ramy makroostrożnościowe dla sektorów ubezpieczeń, emerytur i pośredników finansowych niebędących bankami są mniej rozwinięte i stanowią w dalszym ciągu przedmiot dyskusji na szczeblu UE.

Kontrolerzy zwracają również uwagę, że jeśli UE chce osiągnąć swoje ambitne cele dotyczące ochrony, nadzorowania i wzmocnienia sektora finansowego, musi przeznaczyć na ich rzecz odpowiednie zasoby budżetowe i kadrowe. Ponadto należy ukończyć prace nad stworzeniem unii rynków kapitałowych i unii bankowej (w przypadku której wciąż brakuje trzeciego filaru).

Przed kryzysem z 2008 r. monitorowanie i kontrola finansów publicznych były niewystarczające, bufory fiskalne były niskie w niektórych państwach członkowskich, a polityka gospodarcza nie była dostatecznie skoordynowana na poziomie UE. Ówczesna sytuacja jest pod wieloma względami podobna do sytuacji w 2020 r., zważywszy na obserwowane obecnie ryzyko pogłębienia się różnic gospodarczych między państwami członkowskimi oraz zagrożenie, że kryzys związany z pandemią COVID-19 spowoduje znaczny wzrost deficytu budżetowego i długu publicznego za sprawą dużej presji na wydatki i dochody publiczne. Zdaniem kontrolerów państwa członkowskie o wysokim poziomie

zadłużenia przed pandemią stoją w obliczu większego ryzyka, a ponadto zadłużenie to w istotnym stopniu wpływa na możliwości realizowania przez nie działań w ramach prowadzonej polityki oraz zapewnienia wsparcia dla przedsiębiorstw bądź ogólnej pomocy socjalnej.

Działania podjęte z myślą o złagodzeniu wpływu kryzysu związanego z pandemią COVID-19 na gospodarkę i finanse UE pociągają za sobą dalsze kroki na płaszczyźnie instytucjonalnej i politycznej. Jak zauważono we wcześniejszych kontrolach dotyczących koordynacji unijnej polityki budżetowej, zarządzanie gospodarcze na szczeblu UE staje się coraz bardziej skomplikowane, a egzekwowanie przepisów jest trudne i wymaga znacznej elastyczności i wiedzy eksperckiej po stronie Komisji i Rady, a także zintensyfikowania wysiłków przez państwa członkowskie w celu wdrożenia reform zalecanych przez UE.

Informacje dla redaktorów

Jak wynika z prognoz Komisji, w 2020 r. PKB UE spadnie o 7,4% (7,7% w przypadku strefy euro), co oznacza spadek większy niż w którymkolwiek roku w trakcie kryzysu z lat 2008–2012. UE zezwoliła na tymczasowe odstępstwa od zasad pomocy państwa i uruchomienie ogólnej klauzuli wyjścia z paktu stabilności i wzrostu, tak by umożliwić państwom członkowskim niezwłoczne wdrożenie wsparcia w ramach polityki gospodarczej i budżetowej. Ustanowiła również nowe instrumenty budżetowe z myślą o wspieraniu odbudowy państw członkowskich i ochronie rynku wewnętrznego i stabilności euro. Ramy te obejmują pakiet o wartości 750 mld euro pod nazwą Next Generation EU, którego głównym elementem jest nowy Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz trojakiemu rodzaju zabezpieczenia o łącznej wartości 540 mld euro.

Przegląd Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „W jaki sposób UE uwzględniła wnioski wyciągnięte z kryzysu finansowego i kryzysu zadłużeniowego z lat 2008–2012?” jest dostępny w 23 językach UE na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu). Przegląd nie ma charakteru kontroli, lecz służy do przedstawienia faktów dotyczących konkretnego zagadnienia. Zapewnia on informacje na temat pierwszych działań podjętych w odpowiedzi na kryzys wywołany przez COVID-19 i stanowi uzupełnienie innych prac Trybunału w tym zakresie, takich jak opinia dotycząca [rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów](#), opinia w sprawie [inicjatywy REACT-EU](#), opinia w sprawie [Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji](#) i opinia w sprawie [Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności](#). Wkrótce opublikowane zostaną ponadto dwa przeglądy na temat wkładu UE w działania podejmowane w odpowiedzi na pandemię COVID-19. Będą one dotyczyć zdrowia publicznego i gospodarki. Informacje na temat środków wdrożonych przez Europejski Trybunał Obrachunkowy w reakcji na pandemię COVID-19 można znaleźć [tutaj](#).

Kontakt dla prasy Claudia Spiti – claudia.spiti@eca.europa.eu – Tel. kom.: (+352) 691553547